

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 289/06-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. A. M., P., zastúpeného advokátom JUDr. S. L., S., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 225/96, za účasti Okresného súdu Prešov, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. A. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. decembra 2005 doručená sťažnosť PhDr. A. M. (ďalej len „sťažovateľ“), na výzvu ústavného súdu doplnená podaniami doručenými 20. a 25. januára 2006, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 225/96.

Sťažovateľ uviedol, že 5. júna 1991 podal okresnému súdu „žalobu o neplatnosť výpovede a z nej vyplývajúce mzdové nároky proti odporcovi - Dekanátu Pedagogickej fakulty (...), právnenému predchodcovi žalovaného Pedagogickej fakulty (...)“. Spor bol vedený pod sp. zn. 7 C 51/91 a konanie bolo v časti neplatnosti výpovede právoplatne skončené v roku 1996. Návrh sťažovateľa na náhradu mzdy s príslušenstvom okresný súd podľa sťažovateľa „nedôvodne a zbytočne“ vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 7 C 225/96.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného podrobne opísal priebeh namietaného súdneho konania s uvedením jednotlivých právnych úkonov od podania žaloby (5. júna 1991) do 14. septembra 2005, keď mal byť doručený rozsudok okresného súdu z 20. mája 2005.

Sťažovateľ sa zmieňuje aj o tom, že na zdĺhavý priebeh napadnutého konania viackrát upozorňoval a písomne urgoval, aby sa v jeho právnej veci konalo.

V spojitosti s dlhotrvajúcim priebehom konania poukazuje sťažovateľ na to, že skorý výsledok súdneho sporu podmieňoval jeho ďalšiu profesijnú, spoločenskú, finančnú a morálno-odbornú existenciu. Osobitne upozornil na to, že mu vždy išlo len o očistu jeho mena a celkovej povesti, pričom do právoplatného skončenia súdnej veci k tomu nedošlo, čo mu dlhodobo spôsobovalo a spôsobuje značné psychické problémy.

Na základe vyššie uvedených tvrdení sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo PhDr. A. M. (...), na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom Okresného súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 225/1996 porušené bolo.

2. PhDr. A. M. priznáva finančné zadostúčenie v sume 290.000,- Sk (slovom dvestodeväťdesiat tisíc Slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd v Prešove povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohoto rozhodnutia.

3. PhDr. A. M. priznáva úhradu trov konania 15.600,- Sk (slovom pätnásťtisícšesťsto Slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Prešove povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. S. L., S., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a vyžiadaných listinných dôkazov [kópií rozhodnutí okresného súdu a Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“)] zistil, že okresný súd rozhodol v právnej veci sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 7 C 225/96 z 20. mája 2005 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), proti ktorému sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa rozsudkom z 24. mája 2006 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) takto:

„Nepripúšťa zmenu návrhu o:

- 1. uloženie povinnosti vydať nové evidenčné listy,*
- 2. náhradu nemajetkovej ujmy,*
- 3. príspevky na závodné stravovanie pri likvidácii fondu KSP.*

Potvrďuje rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť úroky z omeškania a vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách štátu.

Zrušuje rozsudok vo výroku a trovách účastníkov konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“

Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť úroky z omeškania a vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách štátu 12. júla 2006. O trovách konania okresný súd do vydania tohto rozhodnutia ústavného súdu nerozhodol.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote...

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu tých práv, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 184/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a teda aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pri tom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03).

Sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vo vzťahu k postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 225/96.

Keďže v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone - čo nie

je tento prípad), ústavný súd ďalej skúmal a rozhodol vo veci v uvedenom rozsahu (teda len vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu).

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že v dôsledku sťažovateľom podaného odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 225/96 bol predmetný spis spolu s opravným prostriedkom predložený 27. októbra 2005 na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý o odvolaní sťažovateľa rozhodol 24. mája 2006 tak, ako už bolo opísané. Sťažnosť sťažovateľa z 22. decembra 2005 bola doručená osobne do podateľne ústavného súdu toho istého dňa.

Vydaním prvostupňového rozhodnutia (20. máj 2005) a jeho doručením (ako aj úkonmi, ktoré musel okresný súd vykonať v spojitosti s podaním odvolania) vykonal okresný súd všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd nemohol vykonávať, a preto možno posudzovať záležitosť so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľa skončila rozhodnutím vo veci samej (20. mája 2005) pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (22. decembra 2005). Okresný súd po doručení sťažnosti ústavnému súdu už vo veci samej nemohol konať, pretože spis sa v tom čase nachádzal na krajskom súde.

Ústavný súd vychádzal aj zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte dochádza alebo porušenie v tom čase ešte trvá (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05). Sťažovateľ namietal prieťahy v konaní okresného súdu, ktorý v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už vo veci samej nekonal.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (22. december 2005) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prieťahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať sťažovateľom

označené práva. V čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už vo veci sťažovateľa prebiehalo odvolacie konanie na krajskom súde.

Podľa rozhodnutia krajského súdu predmetná vec bola okresnému súdu vrátená, aby opätovne rozhodol o náhrade trov konania. Aj keď už ústavný súd vyslovil, že „Aj na súdne konanie v časti týkajúcej sa iba náhrady trov súdneho konania sa vzťahuje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (III. ÚS 145/02), v okolnostiach prípadu dospel k záveru, že vzhľadom na to, že podanie sťažnosti sťažovateľa (22. december 2005) predchádzalo vráteniu veci okresnému súdu (27. jún 2006) na opätovné prerokovanie iba v časti týkajúcej sa trov konania, tiež so zreteľom na samotný dátum vrátenia veci okresnému súdu (3 mesiace pred vydaním tohto rozhodnutia ústavného súdu) je vylúčená možnosť porušenia sťažovateľom označených práv vo vzťahu k postupu okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania.

Tento stav viedol ústavný súd so zreteľom na podstatu a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov k záveru, že sťažnosť podaná proti okresnému súdu je zjavne neopodstatnená, preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní z tohto dôvodu odmietol (podobne napr. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 1/05, II. ÚS 24/06, II. ÚS 184/06).

Ústavný súd v tejto súvislosti podotýka, že proti porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa sťažovateľ mohol brániť (do vydania prvostupňového rozhodnutia okresným súdom) podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v návrhu na rozhodnutie (petite sťažnosti) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2006